

Ο Λένιν που ξεπηδά από τις σελίδες του βιβλίου δεν είναι η μηχανή παραγωγής επαναστατικής θεωρίας που έχουμε συνηθίσει. Έτσι δεν θα βρούμε κάποιο επιχείρημα ή ένα κλειδί που θα μας ξεκλειδώσει απαντήσεις για ό,τι μας αφορά άμεσα. Εδώ θα βρούμε έναν επαναστάτη που αντιδρά στα γεγονότα που τον κατακλύζουν με ανθρώπινα συναισθήματα, νηφαλιότητα, θυμός, έκπληξη, στοργή...

Τάκης Τζιμόπουλος

Μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Αναιρέσεις» το βιβλίο «Αναμνήσεις από τον Λένιν» που γράφτηκε από τη μεγάλη Γερμανίδα κομμουνίστρια Κλάρα Τσέτκιν το 1925. Η έκδοση έχει επετειακό χαρακτήρα αφού αφιερώνεται στα 90 χρόνια από τον θάνατο του Λένιν, στις 21 Ιανουαρίου του 1924. Ο Βάλτερ Μπένγιαμιν σε ένα εκρηκτικό κείμενο για την φιλοσοφία της ιστορίας, λίγο πριν χαθεί στα Πυρηναία όρη προσπαθώντας να ξεφύγει από τους Ναζί, είχε γράψει ότι από τον (ταξικό) εχθρό, αν εκείνος νικήσει, ακόμα και οι νεκροί δεν θα βρουν κάπου ασφάλεια. Στην Ουκρανία του φασιστικού πραξικοπήματος ο εχθρός καταστρέφει τα αγάλματα του Λένιν και οι αντιφασίστες κάνουν ανθρώπινες ασπίδες κάτω από την σκιά του.

Ο Λένιν ακόμα και σήμερα είναι ένας δύσκολος αντίπαλος και ένας απαιτητικός φίλος. Για την ακρίβεια είναι θανάσιμος εχθρός για όσους υπερασπίζονται το βάρβαρο καπιταλισμό της εποχής μας. Για τον Λένιν δεν επιφυλάσσει κανείς από αυτούς ένα συγκαταβατικό χτύπημα στην πλάτη, δεν χαραμίζει ούτε μια καλή κουβέντα, όπως για κάποιους άλλους μαρξιστές αγωνιστές, ακόμα και για τον ίδιο τον Μάρξ. Ο Λένιν δεν θα είχε ποτέ πρόσκληση από το συνδικάτο των βιομηχάνων. Είναι ένας πραγματικά δικός μας άνθρωπος. Και με τους φίλους ή τους «φίλους» του σήμερα ο Λένιν απαιτεί πολύ συζήτηση αλλά και καθαρούς λογαριασμούς. Τα χρόνια που πέρασαν από την «πρώτη έφοδο στον ουρανό» των προλετάρων τον 20ο αιώνα είναι πολλά και αναγκαστικά η επανεκτίμηση της κληρονομιάς του δεν είναι δυνατό να πάρει τη μορφή της μούμιας που της επιφύλαξαν ιδιαίτερα μετά τον Β ΠΠ τα περισσότερα κομμουνιστικά κόμματα σε Ανατολή και Δύση.

Αλλά ο Λένιν «απαιτεί» επαναστατική τακτική σε κάθε στιγμή της ταξικής πάλης και όχι αυτοσυντήρηση ή γλυκά νανουρίσματα αναμονής της σωτηρίας μας από νέες «Προσωρινές κυβερνήσεις». Θα απαιτούσε σύγκρουση με τον ιμπεριαλισμό – όπως έκανε ο ίδιος τον καιρό του για να γεννηθεί τελικά ο μεγάλος Οκτώβρης του '17 – και όχι η υποταγή στους πολιτικούς και ιδεολογικούς μηχανισμούς που καταστρέφουν τις ζωές μας την τελευταία πενταετία, ακόμα και στην Ανταντ της εποχής μας, το NATO. Και θα ζητούσε μάλλον και λιγότερα κάδρα και εικονίσματα και περισσότερο μαρξιστική αντιμετώπιση του έργου του, δηλ. κριτική και διαλεκτική πρόσληψη του πνεύματος, του ήθους που διαπερνά τη σκέψη του. Λιγότερο ΑΖΑΧ στις κορνίζες και περισσότερο μελάνι στα δάκτυλά μας. Ο Λένιν όπως και όλοι οι σκαπανείς της σοσιαλιστικής σκέψης από την εποχή της Α΄ Διεθνούς μέχρι πρόσφατα μιλάνε και για μας. Σε αυτό το πνεύμα κινείται – αν ερμηνεύουμε σωστά – και ο πρόλογος του Παναγιώτη Μαυροειδή στην έκδοση, όπου μέσα σε λίγες σελίδες προσπαθεί να αναδείξει μια οπτική για το πώς μπορούμε με τίμιο αλλά και κυρίως πολιτικά χρήσιμο τρόπο να προσανατολιζόμαστε στην λενινιστική προβληματική.

Το κείμενο των “Αναμνήσεων” δεν είναι καινούργιο για το αναγνωστικό κοινό. Παλαιότερες εκδόσεις είχαν εστιάσει κυρίως στο κομμάτι των αναμνήσεων που αφορούσαν το γυναικείο κίνημα. Σε αυτή την έκδοση υπάρχει ολόκληρο το κείμενο της Τσέτκιν καθώς και εκτεταμένες σημειώσεις που επεξηγούν γεγονότα και πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν στις επαναστατικές αναμετρήσεις των πρώτων δεκαετιών του 20ου αιώνα, έτσι ώστε να γίνεται βατό για τους νεότερους αναγνώστες.

Ο Λένιν που ξεπηδά από τις σελίδες του βιβλίου δεν είναι η μηχανή παραγωγής επαναστατικής θεωρίας που έχουμε συνηθίσει. Οπότε δεν θα βρούμε κάποιο επιχείρημα ή ένα κλειδί που θα μας ξεκλειδώσει απαντήσεις για ό,τι μας αφορά άμεσα. Εδώ θα βρούμε έναν επαναστάτη που αντιδρά στα γεγονότα που τον κατακλύζουν με ανθρώπινα συναισθήματα – νηφαλιότητα, θυμός, έκπληξη, στοργή κτλ. Η ψυχροπολεμική αλλά ιδιαίτερα η μεταψυχροπολεμική φιλολογία προσπάθησε – με την αλαζονεία και χυδαιότητα της – να επιβάλει την εικόνα ενός αδίστακτου υπολογιστή και στυγνού δικτάτορα. Ο σκοπός αυτών των σελίδων φυσικά δεν είναι η αγιοποίηση, ούτε μπορεί να δώσει έστω και αδρά το περίγραμμα του ανθρώπου Λένιν. Τα θερμά λόγια της Κλάρας Τσέτκιν είναι ωστόσο μια καλή ευκαιρία για να διασταυρωθούμε στην ακατάπαυστη κίνηση της μνήμης και των αναζητήσεων μας με τον επαναστάτη που σημάδεψε όσο κανείς άλλος το κομμουνιστικό κίνημα στο παρελθόν και ενδεχομένως η ενέργεια της σκέψης του να δώσει πάλι φωτιά στην αντάρα της εποχής μας. Οι Ουκρανοί φασίστες, οι πιο πρόσφατοι μισάνθρωποι που έπεσαν με λύσσα πάνω στο ομοίωμα του συντρόφου μας έχουν διαλέξει το σωστό αντίπαλο. Πρέπει να τρέμουν όσοι παλεύουν για να ισοπεδώσουν την αξιοπρέπεια και τη μνήμη του εργαζόμενου ανθρώπου. Γιατί η Αριστερά που θα εργάζεται για την ηγεμονία των επαναστατικών ιδεών, που θα είναι παρούσα με λογισμό και όνειρο σε κάθε μάχη κάθε καταπιεσμένου θα είναι η Αριστερά που εκτός των άλλων θα έχει κατανοήσει βαθιά τον Λένιν.

aristeroblog.gr